HIT STUDIO PIOSENKI ESTRADOWEJ

STUDIUM WOKALNE Vocalmania

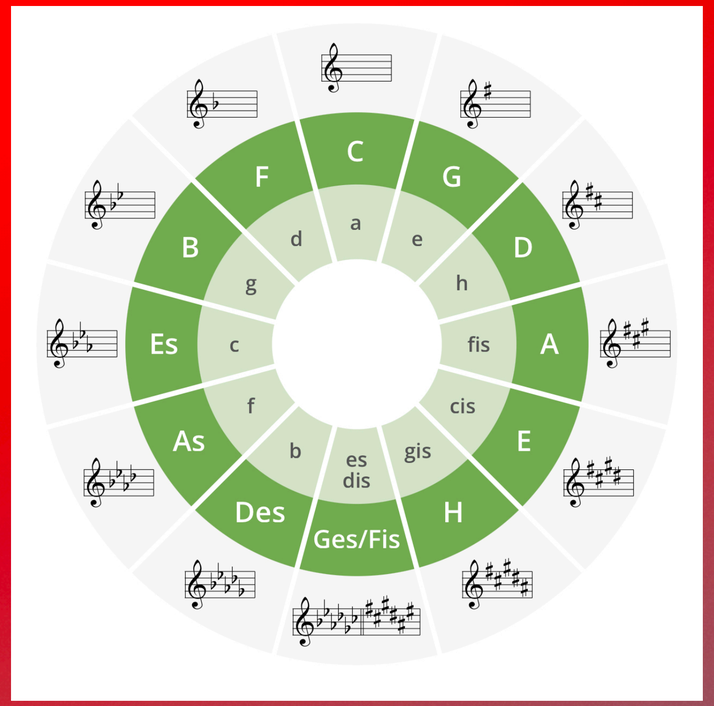
NIEZBĘDNIK WOKALISTY

CZĘŚĆ 16

POWTÓRKA NA ROZGRZEWKĘ:

1. Co to jest gama i jaki ma układ interwałów w trybie dur i moll?
2. Jakie znasz trójdźwięki poza durowymi i molowymi?
3. W jakim układzie interwałów występują składniki I i II przewrót akordu?
4. Z jakich interwałów skada się trójdźwięk zwiększony, a z jakich zmniejszony?
5. Ile półtonów zawiera tercja mała, a ile wielka?

TRÓJDŹWIĘKI W PRZEWROTACH

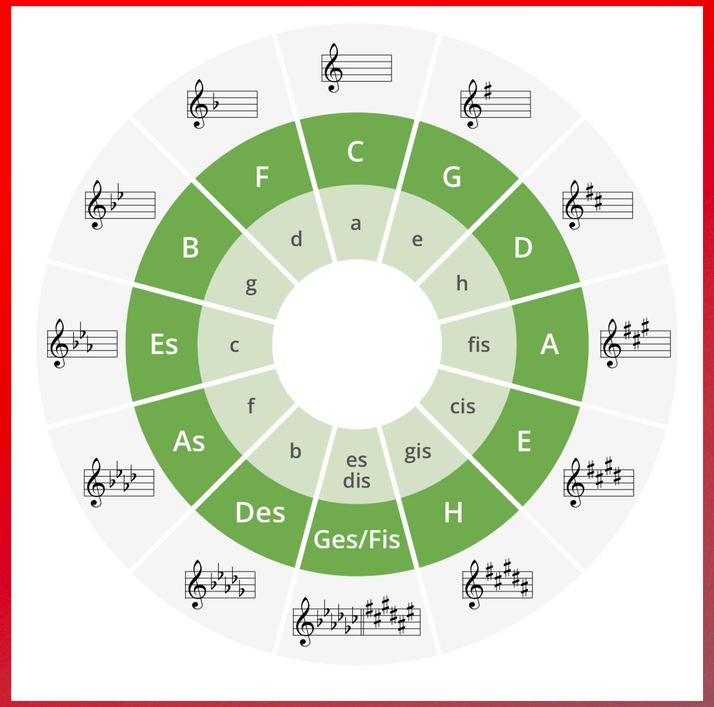
UTWÓRZ I PRZEWRÓT AKORDU:

A DUR, D DUR, D MOLL, G MOLL

UTWÓRZ II PRZEWRÓT AKORDU:

B DUR, AS DUR, E MOLL, CIS MOLL

UTWÓRZ TRÓJDŹWIĘKI

E +, ES +, A +, G+, B+, D+

h °, fis °, d °, c °, a °, e °

ROZPOZNAJ ZE SŁUCHU TRÓJDŹWIĘK ZMNIEJSZONY CZY ZWIĘKSZONY?

ROZPOZNAJ ZE SŁUCHU PRZEWRÓT I, II CZY POSTAĆ ZASADNICZA?

SKALE MUZYCZNE

Skala – szereg dźwięków ułożonych według stałego schematu.
Kolejne dźwięki skali oznacza się cyframi rzymskimi, tworząc stopnie.
Zależnie od rodzaju skali, każdy stopień pełni inną funkcję.
Skale mogą być budowane w kierunku wznoszącym (od najniższego dźwięku do najwyższego) lub opadającym (od najwyższego do najniższego).

Skalą jest także zakres dźwięków danego instrumentu lub głosu ludzkiego.

SKALE KOŚCIELNE

Nazywane inaczej średniowiecznymi lub modalnymi. Są to siedmiostopniowe skale powstałe w średniowieczu .
Budowę tetrachordową oraz nazwy wzięły od skal greckich.
Budowane były od dźwięku najniższego do najwyższego.

Wyróżniamy:

- skala dorycka kościelna (authentus protus)
- skala hypodorycka kościelna (plagius proti)
- skala frygijska kościelna (authentus deuterus)
- skala hypofrygijska kościelna (plagius deuteri)
- skala lidyjska kościelna (authentus tritus)
- skala hypolidyjska kościelna (plagius triti)
- skala miksolidyjska kościelna (authentus tetrardus)
- skala hypomiksolidyjska kościelna (plagius tetrardi)

W okresie renesansu wprowadzono 4 dodatkowe skale:

- skala jońska kościelna
- skala hypojońska kościelna
- skala eolska kościelna
- skala hypoeolska kościelna

PEŁNA CHARAKTERYSTYKA SKAL MODALNYCH

		SKALA						
		Jońska	**Dorycka**	**Frygijska**	**Lidyjska**	**Miksolidyjska**	**Eolska**	**Lokrycka**
INTERWAŁ	**Pryma**	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta
	Sekunda	Wielka	Wielka	Mała	Wielka	Wielka	Wielka	Mała
	Tercja	Wielka	Mała	Mała	Wielka	Wielka	Mała	Mała
	Kwarta	Czysta	Czysta	Czysta	Zwiększona	Czysta	Czysta	Czysta
	Kwinta	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta	Czysta	Zmniejszona
	Seksta	Wielka	Wielka	Mała	Wielka	Wielka	Mała	Mała
	Septyma	Wielka	Mała	Mała	Wielka	Mała	Mała	Mała

WSPÓŁCZESNE SKALE

Współczesne skale muzyczne oparte na systemie temperowanym wykształciły się w okresie baroku (XVII / XVIII wiek). Powstały wtedy siedmiostopniowe skale durowa i molowa , na których opiera się system tonalny z 24 tonacjami (12 dur i 12 moll) ułożonymi w kole kwintowym .

Na przełomie XIX / XX wieku wykształciły się skale pozbawione ośrodka tonalnego : sześciostopniowa skala całotonowa oraz dwunastostopniowa (dodekafoniczna).

ILE SKAL ISTNIEJE?

Mnóstwo!
Oprócz tych podstawowych skal mamy jeszcze wiele innych skale, które dzięki swojemu charakterystycznemu brzmieniu, nawet nie będąc specjalistą możemy w przybliżeniu określić jej pochodzenie.

Np.: to z jakiego kraju, regionu czy z jakiej grupy etnicznej się wywodzi.
Doskonałym przykładem może tu być skala: góralska, cygańska lub żydowska. To odległości pomiędzy poszczególnymi dźwiękami nadają takiego charakterystycznego brzmienia, cechująca daną skale muzyczną.
Mówiąc tu o odległością, chodzi tu o interwały pomiędzy kolejno następującymi dźwiękami.

W polskiej muzyce ludowej można spotkać następujące skale:
- skala cygańska
- skala góralska

Istnieje też na przykład:
- skala bluesowa

Skale cygańska i góralska pochodzą z muzyki ludowej.

Skala cygańska w swojej budowie posiada dwie sekundy zwiększone oraz interwały charakterystyczne dla tej skali. Istnieją dwa rodzaje skal cygańskich.

W pierwszym typie sekunda zwiększona przypada między stopniami: III-IV oraz VI-VII. Skala ta jest podobna do minorowej harmonicznej skali z podwyższonym IV stopniem.

W drugim typie skala cygańska posiada sekundę zwiększoną między stopniami: II-III oraz VI-VII i odpowiada naszej skali majorowej harmonicznej z obniżonym II stopniem.

W skalach cygańskich ośrodkiem tonalnym jest najczęściej V stopień.

W muzyce góralskiej, zarówno polskiej jak i obcej, spotykamy skalę z półtonami między stopniami IV-V oraz VI-VII.

OD JAKICH SKAL ZACZĄĆ BĘDĄC WOKALISTĄ CZY INSTRUMENTALISTĄ?

- **Pentatonika: np.** *d, f, g, a, c*
  (Układ interwałów pomiędzy dźwiękami 3>,2,2,3>)

  Pentatonika, jak sama nazwa wskazuje, składa się z pięciu dźwięków w obrębie oktawy.
  Jest to najprostsza i najczęściej używana, a zarazem najbardziej uniwersalna skala, pasująca do niemal każdej harmonii. Stanowi ona substytut wielu skal i gam. Omija jednak co ciekawsze dźwięki,
  dlatego też po zapoznaniu się z pentatoniką i skalą bluesową powinniśmy zapoznać się z innymi skalami.

  ** istnieje też pentatonika durowa*

- **skala bluesowa: np.** *d, f, g, gis, a, c.*
  (Układ interwałów pomiędzy dźwiękami 3>, 2,2>,2>,3>) - rozszerzona pentatonika o 1 stopień (6 stopniowa skala)

  ** istnieje też skala bluesowa durowa*

Bibliografia:

1. F. Wesołowski, Zasady muzyki, Polskie Wydawnictwo Muzyczne S.A, Kraków 2002.
2. J.K. Lasocki, Podstawowe wiadomości z nauki o muzyce, PWM S.A, Kraków 2014
3. https://magazyngitarzysta.pl/warsztat/lekcje/solo/1887-solo-4-pentatonika-i-skala-bluesowa

CDN.

Dziękuję za uwagę!